

CENTRUM ANALIZ REGIONALNYCH
I LOKALNYCH

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2013

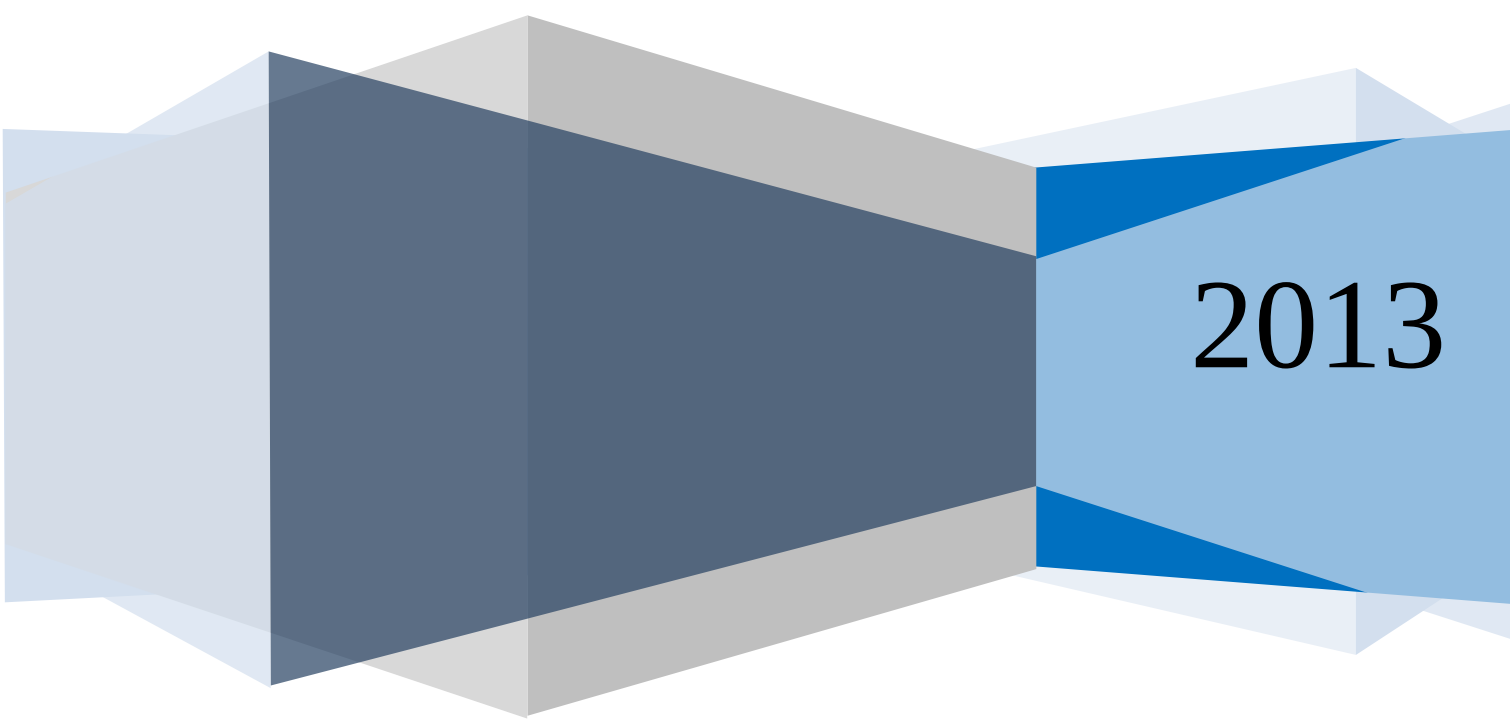
Województwo lubelskie

Dr hab. prof. SGH Hanna Godlewska-Majkowska

Dr Agnieszka Komor

Dr Patrycjusz Zarębski

Mgr Magdalena Typa

2013

Warszawa, październik 2013

Wstęp

Niniejszy raport powstał w wyniku zastosowania wyników badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem prof. SGH dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów, w celu możliwie jak najlepszego uchwycenia istotnych dla inwestora cech regionów, rozpatrywanych ogólnie oraz z punktu widzenia specyfiki działalności gospodarczej oraz wielkości inwestycji.

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI) oceniają walory lokalizacyjne regionów. W wersji uproszczonej są obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Są to wskaźniki PAI1 odnoszące się do całości gospodarki regionalnej/narodowej (PAI1_GN) oraz do wybranych sekcji: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - turystyki i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Oprócz tego są opracowane wskaźniki wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych tylko na tym poziomie województw lub makroregionów. Umożliwiają znacznie szerszy zakres kontekstu ocen ich atrakcyjności inwestycyjnej. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki (PAI2_C, PAI2_G, PAI2_I, PAI2_M).

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie Instytutu Przedsiębiorstwa: www.sgh.waw.pl/instituty/ip, na stronie współpracującego z Instytutem Przedsiębiorstwa Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych: www.caril.edu.pl, a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

1. Charakterystyka gospodarki regionalnej województwa lubelskiego

Województwo lubelskie jest położone w środkowowschodniej Polsce. Odznacza się wyjątkowo korzystnymi warunkami rozwoju przemysłu spożywczego, z uwagi na rolniczy charakter przeważającej części województwa oraz bardzo wysoką specjalizację w uprawach roślin przemysłowych oraz owoców i warzyw. Czystość środowiska przyrodniczego, wielokulturowość oraz walory turystyczne (szczególnie **Stare Miasto w Zamościu, wpisane na Listę światowego dziedzictwa UNESCO, parki narodowe: Poleski i Roztoczański oraz 16 parków krajobrazowych**) stwarzają tu dobre warunki rozwoju turystyki oraz rozwoju produkcji wyrobów regionalnych, w tym żywności ekologicznej.

Ponadto atutami województwa są:

- korzystne położenie na międzynarodowym szlaku transportowym - paneuropejskim korytarzu Wschód-Zachód, co umożliwia dostęp do rynków zagranicznych, szczególnie Ukrainy i Białorusi,
- stosunkowo niskie koszty pracy (wynagrodzenia koszty pracy: 87,9% średniej krajowej), przy jednoczesnym dostępie do wykwalifikowanych kadr w miastach regionu,
- duży potencjał naukowo-badawczy, dzięki ważnej roli ośrodka lubelskiego w nauce polskiej i szkolnictwie wyższym. W roku 2010 do najlepszych w Polsce jednostek naukowych Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zaliczyło: Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach, Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach, Wydział Nauk Humanistycznych, Wydział Nauk Społecznych oraz Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelski Jana Pawła II, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytut Medyczny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie, Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, a także Instytut Europy Środkowo – Wschodniej w Lublinie,
- tradycje przemysłowe, szczególnie w odniesieniu o przemysłu środków transportu, maszynowego, chemicznego oraz spożywczego,
- predyspozycje do rozwoju BPO z uwagi na dostęp do wykwalifikowanych kadr, przy jednoczesnym niewysokim poziomie oczekiwań płacowych.

Zbiorczą charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa lubelskiego

Wyszczególnienie	Województwo lubelskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy			
PKB per capita w 2010 r. (zł/osoba)	25079	37096	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2012)	2165651	38533299	5,6%
Potencjał zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2012 r. (osoby)	28455	484999	5,9%
Absolwenci szkół średnich w 2012 r. (osoby)	27798	421317	6,6%
Liczba pracujących w 2012 r. (osoby)	803560	13911203	5,8%
Struktura pracujących w 2012 r.	sektor rolniczy 38,3% sektor przemysłowy 17,9% sektor usługowy 43,8%	sektor rolniczy 17,1% sektor przemysłowy 27,4% sektor usługowy 55,5%	
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Nakłady inwestycyjne w 2011 r. (mln zł)	587,2	73704,4	0,8%
Kapitał spółek w 2011 r. (mln zł)	1503,9	194160,6	0,8%
Specjale strefy ekonomiczne w województwie			

Źródło: opracowanie własne.

Województwo lubelskie dostarczyło w 2010 r. 3,8% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 25079 zł, przy średniej dla Polski 37096 zł. Wynik ten plasuje województwo na 15 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2010 wyniosła 157%, przy średniej dla Polski równej 168%. W porównaniu do całego kraju, struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się stosunkowo niskim udziałem sektora usług 43,8% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 38,3% i 17,9% pracujących (GUS, BDR 2013).

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2013 to 2165651 mieszkańców, co stanowiło 5,6% ludności Polski. W województwie lubelskim struktura wieku w roku 2012 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 18,6% osób, produkcyjny: 63,0% i poprodukcyjny: 18,4% (Polska analogicznie: 18,3%, 63,9% i 17,8%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa w sierpniu 2013 r. 13,7%, dla porównania w Polsce - 13%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2013 wyniosło 3286,1 zł, czyli 87,1% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 19 uczelni wyższych, w których kształcą się 93 tys. studentów, czyli 5,5% studentów w skali kraju. W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 4,8% uczniów województwa, natomiast do techników 5,7%.

Sektory strategiczne dla województwa ujęte w strategii rozwoju regionalnego to przede wszystkim: przemysł (spożywczy, produkcja mebli i pozostała działalność produkcyjna, produkcja maszyn i urządzeń, produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych, przemysł samochodowy, przemysł maszynowy, produkcja wyrobów z metali, produkcja drewna i wyrobów z drewna, przemysł chemiczny), budownictwo, usługi rynkowe (ważnym elementem instytucjonalnego otoczenia biznesu jest sektor bankowy wspierany przez instytucje finansowe: jak fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, przedsiębiorstwa leasingowe, kasy oszczędnościowo-kredytowe, usługi sieciowe (w szczególności dostawy energii elektrycznej i gazu), turystyka, usługi nierynkowe, rolnictwo (jeden z najważniejszych działów gospodarki województwa lubelskiego), edukacja, nauka oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego (gospodarka oparta na wiedzy).

Preferencyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej występują w województwie m.in. w 3 Specjalnych Strefach Ekonomicznych takich jak:

- SSE Mielecka, podstrefa: m. Lubartów, m. Lublin, m. Radzyń Podlaski, m. Zamość,
- SSE Starachowicka podstrefa: m. Puławy,
- SSE Tarnobrzaska podstrefa: gm. Horodło, gm. Janów Lubelski, gm. Łuków, gm. Poniatowa, gm. Ryki, gm. Tomaszów Lubelski, gm. Ryki, m. Kraśnik, m. Łuków, m. Tomaszów Lubelski.

2. Pozycja województwa na mapie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i Unii Europejskiej

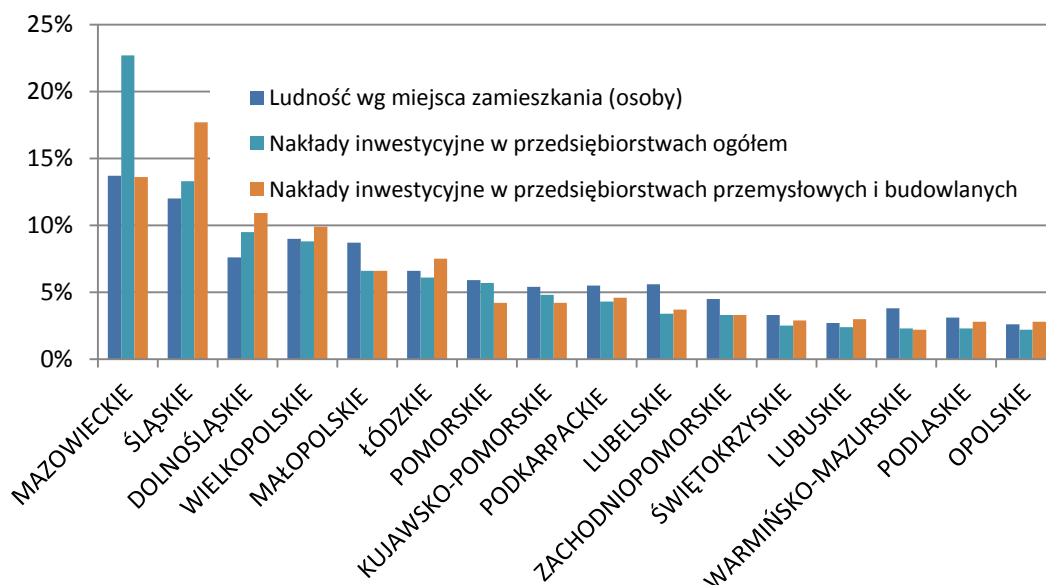
Województwo lubelskie charakteryzuje się bardzo niską ogólną atrakcyjnością inwestycyjną, o czym świadczy przyznanie województwu klasy F wg wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI 2_GN.¹

Atrakcyjność inwestycyjną można także określić na podstawie wskaźników rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), opartych na mikroklimatach takich jak: produktywność majątku trwałego, produktywność pracy, samofinansowanie JST oraz nakłady inwestycyjne. Region uzyskał bardzo niskie oceny wskaźników RAI dla gospodarki narodowej rozpatrywanej jako całość oraz dla większości analizowanych sekcji. Nieco wyższa jest ocena RAI dla przemysłu, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz dla hoteli i restauracji (klasa E).

Potencjalna i rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna znalazła odzwierciedlenie w decyzjach inwestorów odnośnie przepływów kapitału. Ukazuje to rysunek 1.

Region lubelski w roku 2011 zajął dziesiąte miejsce w Polsce pod względem nakładów inwestycyjnych dokonywanych w przedsiębiorstwach (3,4% jego wartości we wszystkich województwach). Jest to bardzo mało zważywszy na fakt, iż udział regionu w zaludnieniu kraju wynosi 5,6%. Dotyczy to też nakładów ponoszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych i budowlanych (3,7%). Wskazuje to na niedoceniające potencjału rynkowego tego regionu przez inwestorów.

Rysunek 1. Struktura regionalna nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w 2011 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

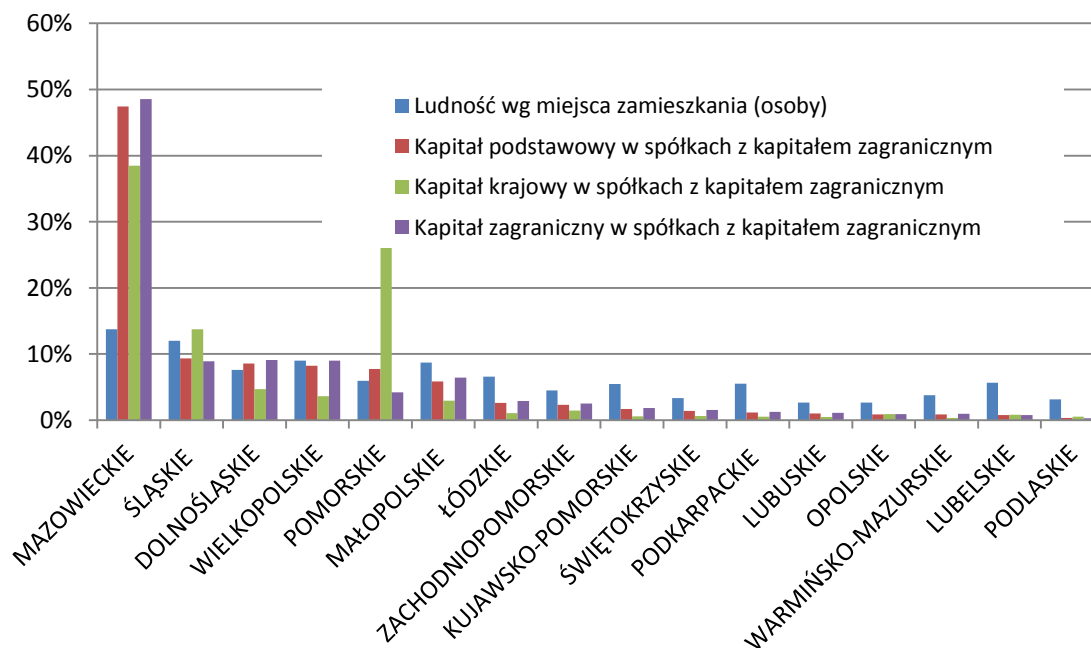
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 13.10.2013)

¹ Sekcja C - przemysł przetwórczy, sekcja G - handel i naprawy, sekcja I - hotele i restauracje, sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie Instytutu Przedsiębiorstwa Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej - <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/publikacje>

Ten sam wniosek płynie z analizy wielkości kapitału nagromadzonego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego - por. rysunek 2. Województwo zajęło piętnaste miejsce wśród województw pod względem wartości kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (0,7%)

Rysunek 2. Struktura regionalna kapitału w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego w 2011 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

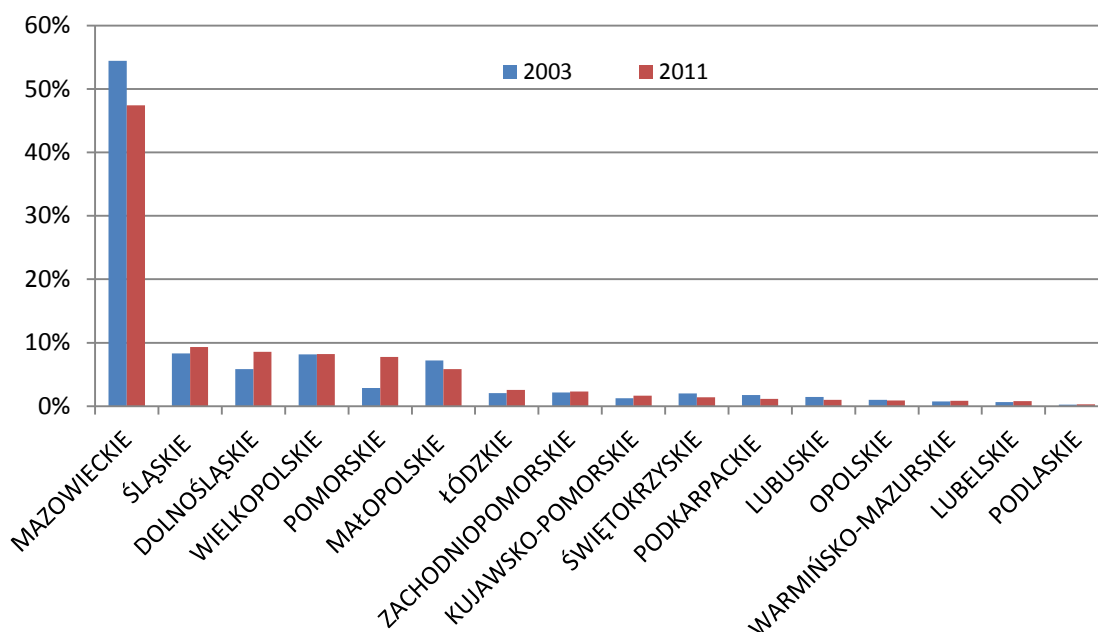

Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 13.10.2013).

W latach 2003-2011 słaba pozycja konkurencyjna na rynku bezpośrednich inwestycji zagranicznych mierzona udziałem w wartości kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego uległa lekkiej poprawie z 0,64 do 0,77% - por. rys.3.

Rysunek 3. Pozycja konkurencyjna województw na rynku inwestycji z kapitałem zagranicznym wg wartości kapitału podstawowego spółek z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2003 i 2011 (% wielkości krajowej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, data pobrania 13.10.2013.

W podobnej sytuacji znalazły się też inne regiony położone w Polsce wschodniej, uznawanej przez inwestorów zagranicznych za mało atrakcyjne. Wykres ukazuje wyraźną przewagę pod tym względem województwa mazowieckiego, na które przypada połowa kapitału w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego. Ponadto wyróżniają się silnie uprzemysłowione województwa dolnośląskie i śląskie oraz wielkopolskie i małopolskie.

Szansą dla województwa lubelskiego mogą być starannie przygotowane tereny inwestycyjne przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, które odznaczają się wysoką atrakcyjnością inwestycyjną, szczególnie dla średnich przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych.

Województwo lubelskie jest rozpatrywane jako potencjalna lokalizacja na tle innych regionów europejskich. Biorąc pod uwagę czynnik innowacyjności, rynkowy oraz kapitału ludzkiego region ten można zaklasyfikować na 251 pozycji wśród 270 regionów szczebla NUTS2 w UE przyznać klasę F – por. Tabela 2 w Aneksie.

Województwo ma przewagę konkurencyjną w zakresie kapitału ludzkiego, ocenionego na klasę B. Mimo niskiej pozycji rankingowej może konkurować z regionami niżej ocenionymi, takimi jak: **słowackie:** Východné Slovensko; **portugalskie:** Norte, Alentejo, Região Autónoma dos Açores oraz Centro (PT); **włoskie:** Puglia, Basilicata, Calabria; **greckie:** Peloponnisos; **rumuńskie:** Vest, Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Sud-Vest Oltenia, Nord-Est oraz Sud - Muntenia; **węgierskie:** Dél-Alföld; Észak-Alföld; **bułgarskie:** Severen tsentralen, Yugoiztochen, Yuzhen tsentralen oraz Severozapaden.

3. Zróźnicowanie wewnętrzne atrakcyjności inwestycyjnej województw

Powiaty

Do najbardziej atrakcyjnych powiatów województwa lubelskiego należy zaliczyć: Biała Podlaska, Chełm, Zamość, Lublin, powiat łęczyński, powiat puławski - patrz tab. 2.

Tabela 1. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa lubelskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Zamość	0,357	A	A	A	A	A
Lublin	0,333	A	A	A	B	A
Chełm	0,317	A	A	A	C	A
Biała Podlaska	0,298	A	A	A	B	A
Powiat puławski	0,268	B	C	C	C	C
Powiat łęczyński	0,267	B	B	C	D	C

Źródło: opracowanie własne.

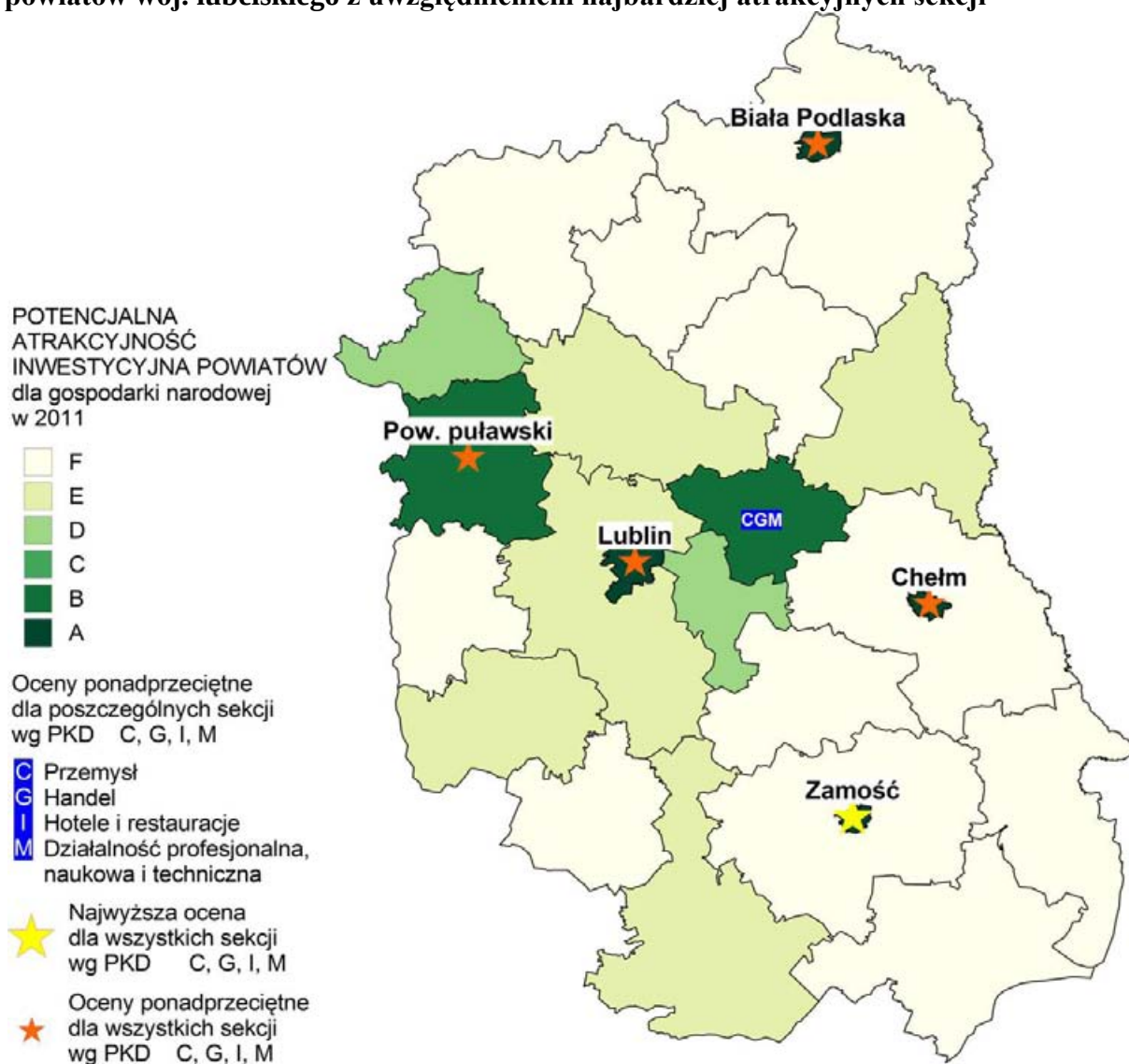
Wymienione powiaty charakteryzują się wysoką atrakcyjnością inwestycyjną. Na wyróżnienie zasługuje powiat grodzki Zamość z uwagi na uzyskanie klasy A potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich analizowanych sekcji gospodarki narodowej.

W odniesieniu do poniższych sekcji należy wyróżnić dodatkowo następujące powiaty:

- puławski (klasa C) dla sekcji C,
- puławski, łęczyński (klasa C) dla sekcji G,
- Chełm, puławski (klasa C) dla sekcji I i puławski, łęczyński sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa lubelskiego zawiera rysunek 3.

Rysunek 1. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. lubelskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

Źródło: opracowanie własne.

Gminy

Podobnie jak w przypadku powiatów, również atrakcyjność gmin wykazuje duże zróżnicowanie. Wśród najlepiej ocenionych znalazły się takie gminy jak: Lublin (1), Kraśnik (1), Łuków (1), Puławy (1), Radzyń Podlaski (1), Włodawa (1), Biała Podlaska (1), Biłgoraj (1), Rejowiec Fabryczny (1), Tomaszów Lubelski (1), Chełm (1), Zamość (1), Lubartów (1), Łęczna (3), Puchaczów (2), Świdnik (1). Znalazło to także odzwierciedlenie w ich wysokich ocenach (A lub B) dla wszystkich analizowanych sekcji - por. tabela 3.

Tabela 2 Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa lubelskiego w dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Zamość (1)	0,277	A	A	A	A	A
Świdnik (1)	0,273	A	A	A	B	A
Lublin (1)	0,265	A	A	A	A	A
Chełm (1)	0,260	A	A	A	B	A
Puławy (1)	0,253	A	A	A	B	A
Kraśnik (1)	0,252	A	A	A	C	A
Lubartów (1)	0,250	A	A	A	C	A
Łuków (1)	0,245	A	A	A	C	A
Tomaszów Lubelski (1)	0,245	A	A	A	C	A
Łęczna (3)	0,244	A	A	A	C	A
Puchaczów (2)	0,235	A	A	A	B	B
Radzyń Podlaski (1)	0,234	A	A	A	B	A
Biała Podlaska (1)	0,233	A	A	A	B	A
Włodawa (1)	0,230	A	A	A	C	A
Biłgoraj (1)	0,227	A	A	A	D	A
Rejowiec Fabryczny (1)	0,226	A	A	A	D	A
Krasnystaw (1)	0,216	B	B	B	C	A
Międzyrzec Podlaski (1)	0,216	B	B	A	C	B
Wólka (2)	0,216	B	A	B	B	B
Stoczek Łukowski (1)	0,214	B	B	A	B	B
Poniatowa (3)	0,213	B	B	B	C	B
Hrubieszów (1)	0,211	B	B	B	C	B
Dęblin (1)	0,208	B	B	B	D	B
Janów Lubelski (3)	0,207	B	B	B	A	B
Terespol (1)	0,206	B	B	B	C	C
Lubartów (2)	0,205	B	B	B	B	C
Parczew (3)	0,198	B	B	B	C	C

– gmina miejska, (2) – gmina wiejska, (3) – gmina wiejsko-miejska

Źródło: opracowanie własne.

Atrakcyjne gminy to także gminy zaliczone do klasy B wg wskaźnika PAI1_GN, takie jak: Janów Lubelski (3), Stoczek Łukowski (1), Poniatowa (3), Dęblin (1), Międzyrzec Podlaski (1), Terespol (1), Parczew (3), Hrubieszów (1), Krasnystaw (1), Lubartów (2), Wólka (2),. Również i tę grupę gmin cechuje uniwersalność walorów lokalizacyjnych, dzięki czemu są atrakcyjne dla ogółu rozpatrywanych rodzajów działalności.

Cecha ta nie występuje natomiast we wszystkich gminach zaliczonych do klasy C. Warunek ten spełniły tylko gminy: Tuszyn (3), Stryków (3), Opoczno (3) – patrz tablica 3 w aneksie. W odniesieniu do poszczególnych sekcji oprócz już wcześniej wymienionych należy wyróżnić następujące gminy klasy C:

- Kraśnik (2), Opole Lubelskie (3), Kazimierz Dolny (3), Końskowola (2), Kurów (2), Nałęczów (3), Puławy (2), Żyrzyn (2), Ryki (3), Stężyca (2), Terespol (2), Biłgoraj (2), Józefów (3), Łukowa (2), Potok Górny (2), Chełm (2), Rejowiec (2), Krasnystaw (2), Krasnobród (3), Zwierzyniec (3), Bełżyce (3), Jastków (2), Konopnica (2), Niemce (2), Strzyżewice (2), Ludwin (2) - dla sekcji C,
- Kraśnik (2), Opole Lubelskie (3), Baranów (2), Kazimierz Dolny (3), Końskowola (2), Markuszów (2), Nałęczów (3), Puławy (2), Wąwolnica (2), Żyrzyn (2), Stężyca (2), Terespol (2), Aleksandrów (2), Biszczka (2), Józefów (3), Łukowa (2), Chełm (2), Dubienka (2), Rejowiec (2), Krasnystaw (2), Tarnawatka (2), Krasnobród (3), Zwierzyniec (3), Jeziorzany (2), Bełżyce (3), Głusk (2), Jastków (2), Niedrzwica Duża (2), Niemce (2), Strzyżewice (2), Ludwin (2) - dla sekcji G,
- Kraśnik (1), Kraśnik (2), Wilkołaz (2), Łuków (1), Opole Lubelskie (3), Poniatowa (3), Janowiec (2), Puławy (2), Wąwolnica (2), Ryki (3), Ułęż (2), Międzyrzec Podlaski (1), Terespol (1), Parczew (3), Radzyń Podlaski (2), Włodawa (1), Biłgoraj (2), Józefów (3), Kamień (2), Hrubieszów (1), Krasnystaw (1), Krasnystaw (2), Tomaszów Lubelski (1), Susiec (2), Tarnawatka (2), Lubartów (1), Firlej (2), Garbów (2), Jabłonna (2), Konopnica (2), Niemce (2), Strzyżewice (2), Łęczna (3) - dla sekcji I,
- Opole Lubelskie (3), Kazimierz Dolny (3), Końskowola (2), Ryki (3), Terespol (1), Parczew (3), Józefów (3), Potok Górny (2), Tarnogród (3), Lubartów (2), Bełżyce (3), Jastków (2), Konopnica (2), Niemce (2), Strzyżewice (2) - dla sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa lubelskiego zawiera rysunek 4.

- stowarzyszenia (w tym centra biznesu): Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu w Lublinie, Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny, Lubelska Fundacja Rozwoju, Zrzeszenie Handlu i Usług Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Lublinie, Rada Przedsiębiorczości Lubelszczyzny, Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC” Poland z siedzibą w Lublinie, Fundacja Inicjatyw Menedżerskich w Lublinie, Business Centre Club, Lubelski Sejmik Gospodarczy, Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości, Lubelski Związek Pracodawców, Związek Prywatnych Pracodawców Lubelszczyzny „LEWIATAN”, Lubelskie Forum Pracodawców,
- inkubatory przedsiębiorczości: Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, Lubelski Inkubator Przedsiębiorczości Politechniki Lubelskiej,
- Parki (technologiczne, naukowo-badawcze, przemysłowe): Lubelski Park Naukowo-Technologiczny, Puławski Park Naukowo-Technologiczny, Lubelskie Centrum Transferu Technologii, Centrum Innowacji i Transferu Technologii LPNT Sp. z o. o., Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie, Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie, Państwowy Instytut Weterynaryjny Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii w Puławach, Krajowe Laboratorium Pasz w Lublinie, Centrum Badań Wschodnich Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej, Fundacja Bioelektroniki im. Włodzimierza Sedlaka w Lublinie, Instytut Zastosowań Techniki Sp. z o.o. w Lublinie,
- ośrodki doradztwa (w tym: doradztwa personalnego, rolniczego): Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, "Homo Novus" Centrum Psychoedukacji Doradztwa Personalnego i Szkoleń K. Wojciechowska, Centrum Doradztwa Zawodowego w Lublinie, "Consultor" Sp. z o.o. Biuro Doradztwa Personalnego w Lublinie,
- instytucje finansowe (fundusze poręczeniowe i gwarancyjne): Polski Fundusz Gwarancyjny Sp. z o.o. w Lublinie, Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Netrix Group. Sp. z o.o. w Lublinie, Stowarzyszenie Rozwoju Aktywności Społecznej w Chełmie, Wschodni Klub Techniki i Racjonalizacji w Zamościu, Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC” Poland w Lublinie,
- inne: Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, Międzynarodowe Targi Lubelskie.

Regionalna Izba Gospodarcza w Lublinie (RIG). Oferta Izby obejmuje m.in.: szkolenia i seminaria rozpowszechniające informacje wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej, usługi tłumaczeń, promocyjne i reklamowe oraz wynajem zestawów multimedialnych. Izba dysponuje bankiem ofert współpracy gospodarczej (oferty zakupu, sprzedaży, nawiązania bliższej współpracy – w tym tworzenie spółek joint-venture oraz informacje o przetargach), które są przesyłane członkom Izby (oferty pozyskiwane są z biur radców handlowych oraz izb gospodarczych m.in. z Węgier, Chorwacji, Białorusi, Czech, Rosji, Litwy, Ukrainy, Finlandii). Izba rozpowszechnia również informacje o targach krajowych i zagranicznych, konferencjach, misjach gospodarczych, spotkaniach i szkoleniach. RIG oferuje również usługi wywiadowi handlowej (sprawdzenie kondycji finansowej firm z Polski i zagranicy) oraz legalizację świadectw pochodzenia towarów oraz poświadczanie autentyczności dokumentów (działalność legalizacyjna dokonywana jest w imieniu Krajowej Izby Gospodarczej) (<http://www.rig.lublin.pl/>, 29.10.2013.).

Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu. Działania Lubelskiego Klubu Biznesu są nastawione na inicjowanie, rozwój, zacieśnianie stosunków środowiska biznesowego.

Obecnie Stowarzyszenie zrzesza ponad 250-ciu przedsiębiorców. Klub oferuje usługi szkoleniowe, doradcze, promocyjne oraz gromadzi i udostępnia oferty współpracy partnerów krajowych i zagranicznych. Oferowane przez LKB szkolenia i dotyczą m.in.: zarządzania, marketingu, prawa i ekonomii. W ramach usług doradczych Klub umożliwia przedsiębiorcom spotkania z ekspertami w dziedzinach doradztwa podatkowego, ubezpieczeniowego, prawnego oraz informatycznego. Stowarzyszenie organizuje wiele imprez na skalę ogólnopolską i międzynarodową (np. konferencje Forum Inwestycyjne, Forum Współpracy Gospodarczej Eksport-Import-Kooperacja, Programu Promocji Firm "Excellence w Biznesie" oraz Programu Promocji Gmin "Business Excellence"), a także misje handlowe. Nowe możliwości promocji oferuje działające w ramach Klubu Centrum Obsługi Rynków Wschodnich, które na celu wspieranie przedsiębiorczości na terenie województwa lubelskiego pod kątem rozwoju bezpośrednich kontaktów gospodarczych pomiędzy Polską a Ukrainą. Centrum świadczy m.in. następujące usługi: konsultacje przybliżające rynek i jego specyfikę, misje na Ukrainę, pozyskiwanie kontrahentów, organizacja spotkań i konferencji w celu nawiązywania kontaktów z partnerami ze Wschodu, wymiana ofert współpracy między podmiotami zajmującymi się eksportem towarów i usług po obu stronach granicy. W ramach Klubu podjęto inicjatywę realizacji Programu Wspólnych Zakupów dla członków, mającą na celu obniżenie kosztów działalności. Program obejmuje kilka ofert z różnych branż (ubezpieczenia majątkowe, grupowe ubezpieczenia na życie, paliwo, zakup wody źródlanej oraz usługi telefonii komórkowej). (<http://www.lkb.lublin.pl/>, 29.10.2013.).

Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny (FRL). Fundacja jest ośrodkiem Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU). FRL oferuje przedsiębiorcom usługi informacyjne i doradcze oraz szkoleniowe (m.in. z zakresu: zarządzania przedsiębiorstwem, zarządzania finansami - w tym pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, zarządzania marketingowego, zarządzania sprzedażą, zarządzania jakością). FRL jako partner instytucjonalno-merytoryczny w projekcie „Od wizji do nowoczesnego zarządzania podregionem Gotania” udziela jednorazowych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Fundacja organizuje szkolenia, fora dyskusyjne, seminaria i konferencje adresowane do przedsiębiorców, przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji naukowych i organizacji pozarządowych. Jako certyfikowana Agencja Zatrudnienia FRL świadczy usługi: doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, outplacementu. Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny podejmuje działania mające na celu promocję idei wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii na rzecz rozwoju lokalnej gospodarki i poprawy efektywności energetycznej oraz pełni funkcję koordynatora Lubelskiego Klastra Ekoenergetycznego. Fundacja wspiera w regionie działania na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki realizowanym projektom z zakresu ekonomii społecznej powstała sieć Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej zlokalizowanych w filiach Fundacji w Białej Podlaskiej, Chełmie, Kraśniku, Lubartowie, Łukowie, Kraśniku i Zamościu. (<http://fundacja.lublin.pl/>, 29.10.2013.).

Lubelska Fundacja Rozwoju. Fundacja oferuje usługi finansowe (poręczenia kredytów, pożyczki, inwestycje kapitałowe), usługi informacyjno-doradcze (m.in. Ośrodek Enterprise Europe Network działający przy Lubelskiej Fundacji Rozwoju – porady związane np. z prowadzeniem działalności lub wychodzeniem na rynki zagraniczne), usługi szkoleniowe, projekty związane z innowacjami i transferem technologii (Lubelska oraz Wschodnia Sieć Aniołów Biznesu oraz Business & Innovation Centre in Lublin - BIC). BIC oferuje usługi dotyczące innowacji i transferu technologii w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, takie jak np.: promocja, identyfikacja oraz selekcja projektów innowacyjnych dla przedsiębiorstw, strategiczne wsparcie również po wprowadzeniu na rynek innowacyjnych

produktów w celu maksymalizacji wskaźnika przetrwania innowacyjnych pomysłów. (<http://www.lfr.lublin.pl/>, 29.10.2013.).

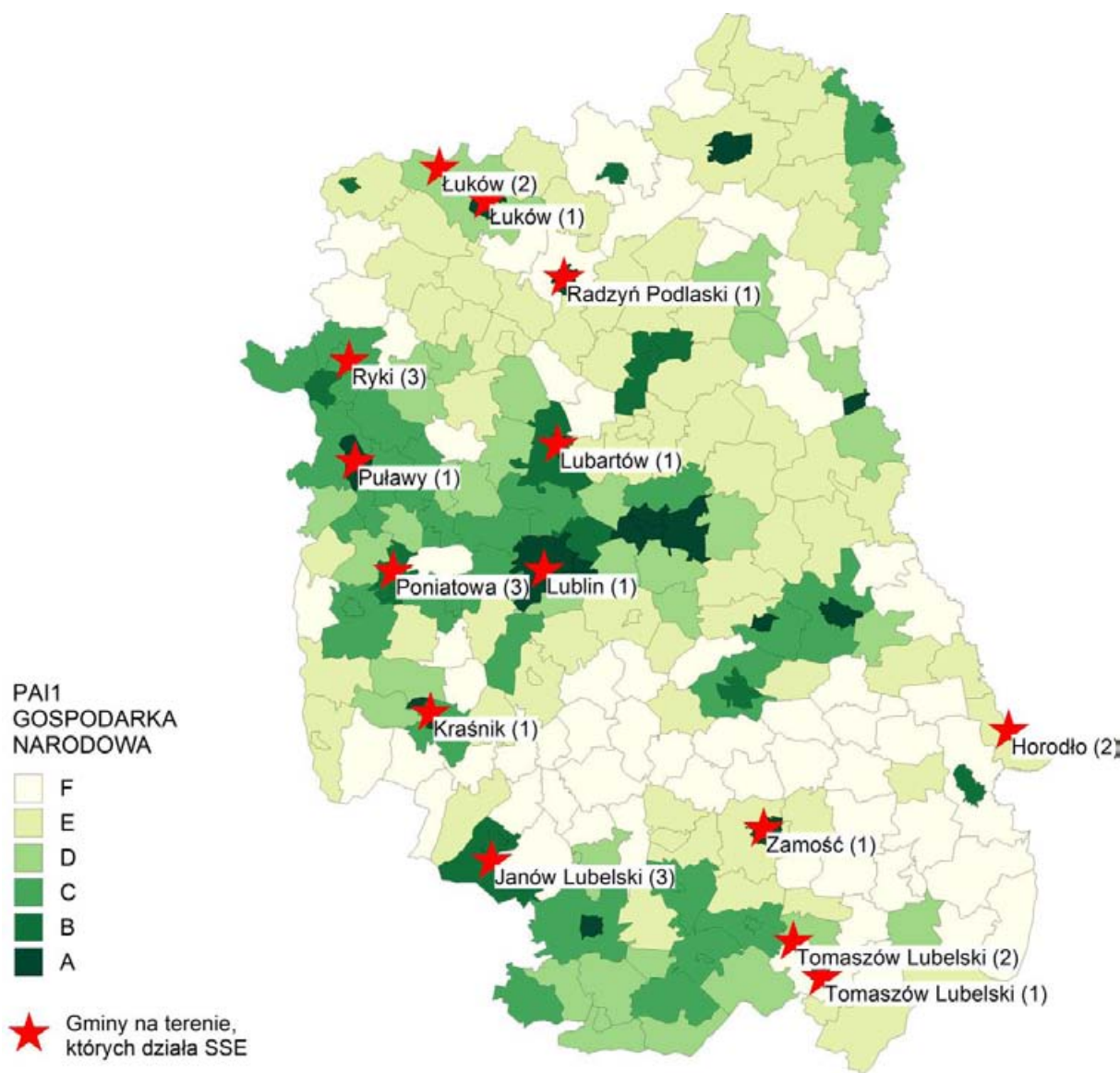
Lubelski Park Naukowo-Technologiczny. Oferta obejmuje wynajem powierzchni biurowej, sal szkoleniowych, powierzchni laboratoryjnej, sali wystawienniczej, wynajem mobilnej sali komputerowej, skrytki biznesowej (stanowi to dogodne rozwiązanie dla rozpoczynających działalność firm, które chcą posiadać adres korespondencyjny w rozpoznawalnej lokalizacji przy minimalizacji kosztów prowadzenia działalności). Park ułatwia nawiązywanie kontaktów pomiędzy środowiskiem naukowym i biznesowym dysponując bazą pracowników naukowych. Komercjalizacji badań naukowych służy działalność **Centrum Innowacji i Transferu Technologii LPNT Sp. z o. o.** Na terenie Parku działają laboratoria lubelskich uczelni wyższych, w tym m.in.: Centralne Laboratorium Agroekologiczne Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie czy Laboratorium Katedra Termodynamiki, Mechaniki Płynów i Napędów Lotniczych Politechniki Lubelskiej. Centrum wspiera również inicjatywy klastrowe. (<http://www.pntwl.lublin.pl/>, 29.10.2013.).

Puławski Park Naukowo-Technologiczny. Oferta Parku zakłada połączenie usług szkoleniowych, doradczych, badawczych, teleinformatycznych oraz usług w zakresie transferu technologii z działalnością związaną z inkubowaniem firm, wynajmem powierzchni biurowej i laboratoryjno - produkcyjnej dla firm rozwijających się, a także zarządzaniem terenami inwestycyjnymi przeznaczonymi dla firm technologicznych w fazie ekspansji. W procesie inkubacji podmioty rozpoczynające lub planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy działający na rynku nie dłużej niż 3 lata uzyskują dostęp na preferencyjnych warunkach do wynajmu sal szkoleniowych, konferencyjnych i powierzchni wystawowych oraz doradztwo w zakresie prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej (**Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości**). Oferta Parku obejmuje również tzw. Wirtualne biuro - usługa polegająca na pełnej obsłudze biurowej, bez konieczności fizycznej obecności firmy w danym miejscu. Przedsiębiorca ma możliwość założyć i prowadzić swój biznes pod prestiżowym adresem, który jest niezbędny do rejestracji w urzędach, czy też do użycia w materiałach reklamowych za znacznie mniejszą kwotę niż cena wynajmu lokalu. (<http://www.ppnt.pulawy.pl/>, 29.10.2013.).

Specjalne strefy ekonomiczne w województwie lubelskim - efekty funkcjonowania

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują 3 strefy ekonomiczne: Mielecka, Starachowicka i Tarnobrzeska. Do końca 2012 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 8 miast i 6 gmin - zob. rys. 5.

Rys. 5. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa lubelskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 2001 r. w Poniatowej, a kolejne dopiero po 2007 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w pozostałych gminach poniosły do końca 2012 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 876 mln zł, co stanowi 1% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa

strefowe utworzyły 504 nowe miejsc pracy w regionie, co mniej niż 1% wszystkich nowych miejsc pracy utworzonych w strefach (tab. 4).

Tab. 4. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec 2012 r.

Nazwa SSE i podstrefy	Powiat, gmina	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w przychodach lub zatrudnieniu)	Skumulowane nakłady inwestycyjne na koniec 2012 r. w mln zł	Liczba miejsc pracy na koniec 2012 r.
Mielecka SSE/ Podstrefa Radzyń Podlaski	Powiat radzyński, gmina Radzyń Podlaski (1)	brak inwestorów		
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Horodło	Powiat hrubieszowski, gmina Horodło (2)	brak inwestorów		
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Tomaszów Lubelski	Powiat tomaszowski, gmina Tomaszów Lubelski (1)	brak inwestorów		
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Tomaszów Lubelski	Powiat tomaszowski, gmina Tomaszów Lubelski (2)	brak inwestorów		
Mielecka SSE/ Podstrefa Zamość	Powiat m.Zamość, gmina Zamość (1)	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania	24,58	41
Mielecka SSE/ Podstrefa Lubartów	Powiat lubartowski, gmina Lubartów (1)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2,21	2
Mielecka SSE/ Podstrefa Lublin	Powiat m.Lublin, gmina Lublin (1)	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	447,48	364
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Janów Lubelski	Powiat janowski, gmina Janów Lubelski (3)	brak inwestorów		
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Kraśnik	Powiat kraśnicki, gmina Kraśnik (1)	brak inwestorów		
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Łuków	Powiat łukowski, gmina Łuków (1)	brak inwestorów		
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Łuków	Powiat łukowski, gmina Łuków (2)	maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane	3,10	27
Tarnobrzaska SSE/ Podstrefa Radom	Powiat opolski, gmina Poniatowa (3)	brak inwestorów		
Starachowicka SSE/ Podstrefa Puławy	Powiat puławski, gmina Puławy (1)	chemikalia i wyroby chemiczne	399,20	70
Tarnobrzaska SSE/	Powiat rycki, gmina	brak inwestorów		

Podstrefa Ryki	Ryki (3)			
----------------	----------	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Wiodące inwestycje strefowe na terenie Lubelskiego ulokowały się w Puławach na terenach podstrefy znajdującej się na terenie Zakładów Azotowych PUŁAWY S.A. Nowe inwestycje zostały branży chemicznej zostały podjęte przez ZA Puławy oraz Inwestycje Air Liquide, producenta przemysłowych i medycznych. W Lublinie dominuje produkcja wyrobów metalowych (ALIPLAST Sp. z o.o., Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o., DAEWON EUROPE Sp. z o.o., MPC Metal Sp. z o.o., MW LUBLIN Sp. z o.o., Verano Ryszard Miazga), a w Łukowie konstrukcji stalowych (STOK-ROL Sp. J.).

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa lubelskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów:

- mogących zagospodarować majątek i kadrę po upadłym przemyśle motoryzacyjnym, przedsiębiorców z branży ceramicznej i budowlanej (ze względu na bazę surowcową) oraz inwestycji biotechnologicznych i nowoczesnych usług z uwagi na znaczący ośrodek akademicki - w przypadku strefy Mieleckiej
- mogących zagospodarować tereny po upadających lokalnych przedsiębiorstwach państwowych i gospodarstwach rolnych, wykorzystujących lokalną bazę surowcową dla przemysłu ceramicznego, drzewnego i materiałów budowlanych - w przypadku stref Tarnobrzelskiej i Starachowickiej

Gmina na 5

Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej już po raz kolejny opublikowało wyniki raportu z badania jakości obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy gmin. Przedmiotem badań jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną jest ocena stron internetowych oraz ocena kontaktu elektronicznego w wersji polsko - i anglojęzycznej z urzędami gmin. Efektem badania jest ranking Gmina na 5!, który nagradza tym tytułem jednostki samorządu terytorialnego wyróżniające się wysokim poziomem obsługi z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacji. Badania prowadzone są metodą tajemniczego klienta (ang. *mystery client*). W tegorocznej edycji na potrzeby rankingu ocenie poddano wszystkie gminy klasy A wg rankingu PAI 2010.

W efekcie przeprowadzonej oceny tytułem "Gminy na 5!" wyróżniono 90 gmin, z czego 5 z terenu województwa lubelskiego (tab. 5).

Tabela 5. Gminy województwa lubelskiego nagrodzone tytułem Gminy na 5!

Lokata w rankingu	Gmina	Ocena witryn internetowych	Ocena korespondencji w języku polskim	Ocena korespondencji w języku angielskim	Suma
2	Lublin (1)	15,0	13,0	7,0	35,0
44	Zamość (1)	8,0	11,0	4,0	23,0

53	Biała Podlaska (1)	12,5	0,0	9,0	21,5
66	Łęczna (3)	11,5	9,0	0,0	20,5
71	Biłgoraj (1)	9,0	11,0	0,0	20,0

Źródło: Opracowanie własne.

Wysoka lokata Lublina wynika z pozytywnej oceny zawartości strony internetowej, która została przygotowana również w języku ukraińskim, białoruskim i hiszpańskim. Lublin, Zamość i Biała Podlaska wyróżniły się na tle pozostałych gmin województwa, udzielając odpowiedzi na korespondencję w języku angielskim. Z kolei strona Łęcznej wyróżnia się miejskim systemem sms-owym, co pozwala pozostawać gminie w stałym kontakcie z mieszkańcami i inwestorami.

5. Mocne i słabe strony województwa

Województwo lubelskie jest regionem o silnie zarysowanej specyfice, mającej wpływ na jego mocne i słabe strony. Jeśli dokonamy ich podziału w zależności od głównych uwarunkowań i czynników lokalizacji inwestycji, ujętych w mikroklimatach tworzących oceny potencjalnej i rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, to można je pogrupować w mocne strony (mikroklimaty o ocenach A, B lub C) oraz słabe strony (mikroklimaty o ocenach D, E lub F) - patrz tabela 6.

Tabela 6. Mocne i słabe strony województwa lubelskiego

Mocne strony województwa wg mikroklimatów IP SGH	Słabe strony województwa wg mikroklimatów IP SGH
Gospodarka narodowa	
Mikroklimat społeczny klasa A Rentowność przedsiębiorstw klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa F Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa F Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat rynkowy klasa F Mikroklimat administracja klasa E Mikroklimat innowacyjność klasa E Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa F Rentowność majątku trwałego klasa D Samofinansowanie jst klasa F Nakłady inwestycyjne klasa E
Przemysł kapitałochłonny	
Mikroklimat społeczny klasa B Mikroklimat administracja klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa E Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa F Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat rynkowy klasa F Mikroklimat innowacyjność klasa E Rentowność majątku trwałego klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa E Samofinansowanie jst klasa F Nakłady inwestycyjne klasa D
Przemysł pracochłonny	
Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa F

Mikroklimat społeczny klasa B	Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa F Mikroklimat rynkowy klasa F Mikroklimat administracja klasa D Rentowność majątku trwałego klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa E Samofinansowanie jst klasa F Nakłady inwestycyjne klasa D
Handel	
Mikroklimat społeczny klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa F Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa F Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat rynkowy klasa F Mikroklimat administracja klasa D Rentowność majątku trwałego klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa E Samofinansowanie jst klasa F Nakłady inwestycyjne klasa E
Turystyka	
Mikroklimat społeczny klasa C Rentowność majątku trwałego klasa A Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa F Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa F Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa E Mikroklimat rynkowy klasa E Mikroklimat administracja klasa F Samofinansowanie jst klasa F Nakłady inwestycyjne klasa D
Działalność profesjonalna naukowa i techniczna	
Mikroklimat społeczny klasa A Mikroklimat administracja klasa C Nakłady inwestycyjne klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa D Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa F Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat rynkowy klasa F Mikroklimat innowacyjność klasa E Rentowność majątku trwałego klasa F Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa E Samofinansowanie jst klasa F

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań Instytutu Przedsiębiorstwa SGH.

Podsumowanie

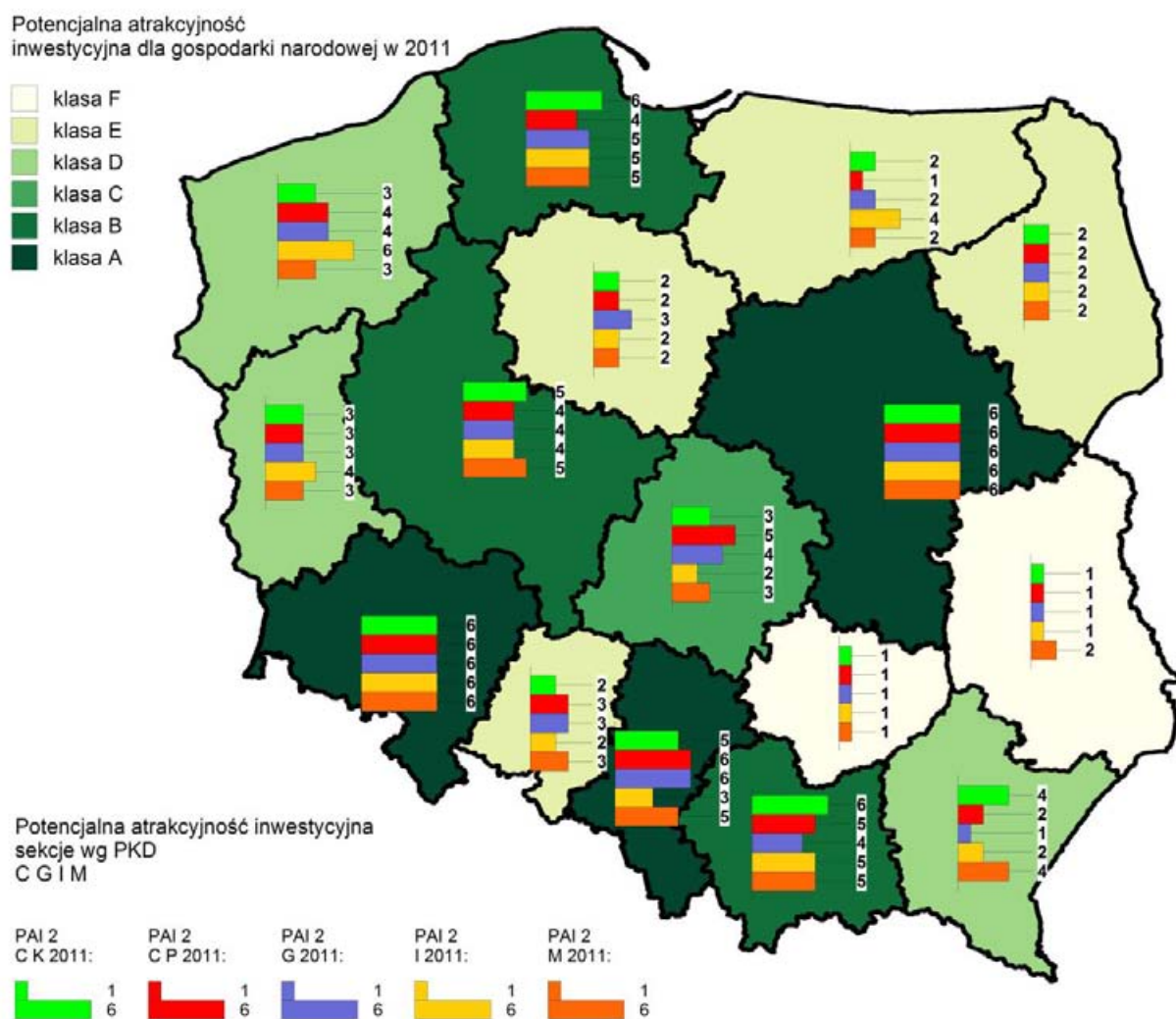
Lokomotywami rozwoju województwa lubelskiego są miasta na prawach powiatu: Biała Podlaska, Chełm, Zamość, Lublin oraz powiaty łęczyński i puławski, jak również powstałe w tym regionie specjalne strefy ekonomiczne.

W związku z konkurencyjnością średnich i dużych przedsiębiorstw województwo jest predestynowane do **tworzenia klastrów międzyregionalnych**, zwłaszcza w takich sektorach, jak: produkcja odzieży, produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, wytwarzanie wyrobów mleczarskich, wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych oraz produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych. Może także rozwijać **inteligentne specjalizacje** na bazie konkurencyjnych dużych i średnich przedsiębiorstw **w sektorach średnio-niskiej techniki**: produkcji metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń oraz z wyłączeniem produkcji broni i amunicji, a

także w **sektorach niskiej techniki**: produkcja odzieży, produkcja mebli. Województwo cechuje także konkurencyjność średnich i dużych przedsiębiorstw z **sektora usług rynkowych opartych na wiedzy**, takich jak: działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne, działalność detektywistyczna i ochroniarska.

ANEKS

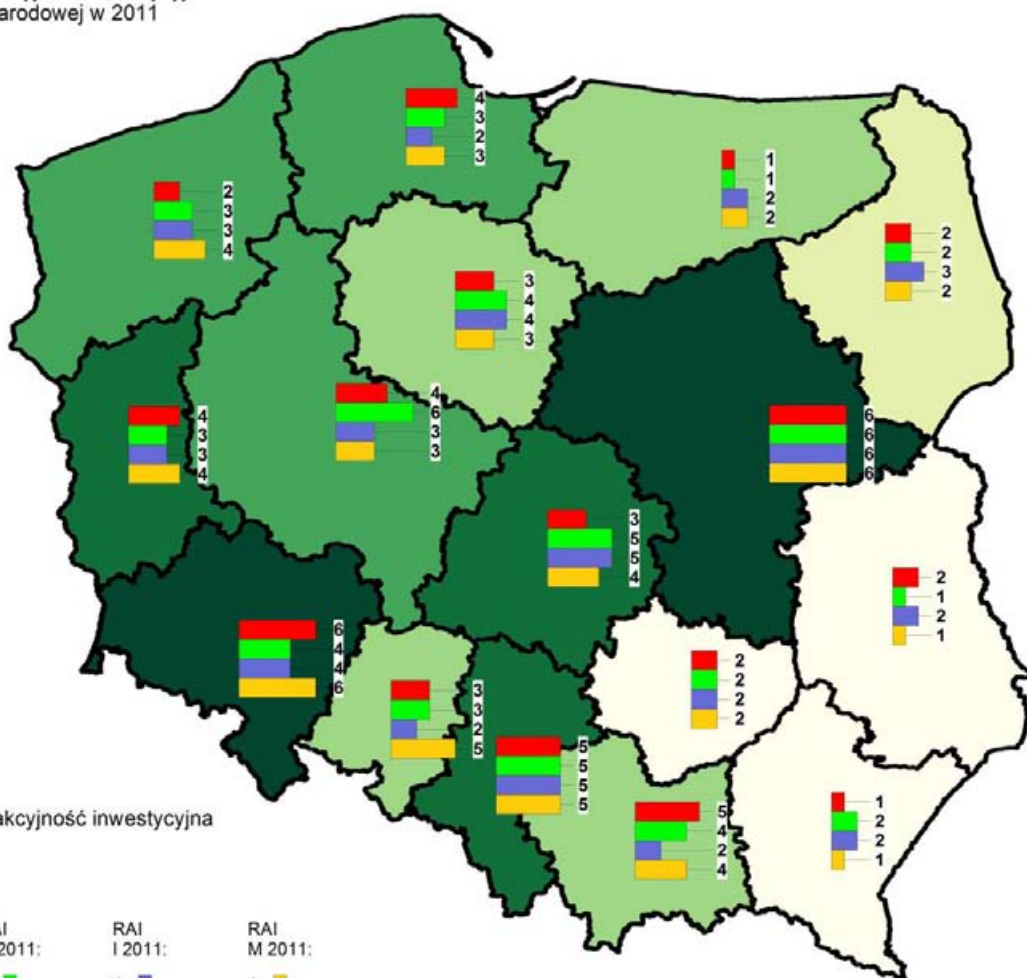
Rysunek 1. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

Rysunek 2. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna
dla gospodarki narodowej w 2011

- klasa F
- klasa E
- klasa D
- klasa C
- klasa B
- klasa A

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 1. Zbiorne zestawienie wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej dla województw

Województwo	DOLNOŚLĄSKIE	KUJAWSKO-POMORSKIE	LUBELSKIE	LUBUSKIE	ŁÓDZKIE	MAŁOPOLSKIE	MAZOWIECKIE	OPOLSKIE	PODKARPACKIE	PODLASKIE	POMORSKIE	ŚLĄSKIE	ŚWIĘTOKRZYSKIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	WIELKOPOLSKIE	ZACHODNIOPOMORSKIE
PAI1 GN	A	D	F	D	D	C	A	E	D	E	B	A	F	D	B	B
PAI2 GN	A	E	F	D	C	B	A	E	D	E	B	A	F	E	B	D
RAI GN	A	D	F	B	B	D	A	D	F	E	C	B	F	D	C	C
PAI1 C	A	D	F	D	C	C	A	D	E	F	B	A	F	E	B	B
PAI2 C KAPITAŁ	A	E	F	D	D	A	A	E	C	E	A	B	F	E	B	D
PAI2 C PRACA	A	E	F	D	B	B	A	D	E	E	C	A	F	F	C	C
RAI C	A	D	E	C	D	B	A	D	F	E	C	B	E	F	C	E
PAI1 G	A	F	F	B	E	B	A	D	D	F	A	C	F	C	C	B
PAI2 G	A	D	F	D	C	C	A	D	F	E	B	A	F	E	C	C
RAI G	C	C	F	D	B	C	A	D	E	E	D	B	E	F	A	D
PAI1 I	B	E	F	C	E	B	A	E	E	E	A	C	F	C	C	A
PAI2 I	A	E	F	C	E	B	A	E	E	E	B	D	F	C	C	A
RAI I	C	C	E	D	B	E	A	E	E	D	E	B	E	E	D	D
PAI1 M	A	E	F	D	D	C	A	D	D	E	B	A	F	D	B	B
PAI2 M	A	E	E	D	D	B	A	D	C	E	B	B	F	E	B	D
RAI M	A	D	F	C	C	C	A	B	F	E	D	B	E	E	D	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej

Tabela 2. Ocena atrakcyjności na podstawie unijnego wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI UE w roku 2011

	Mikroklimat Kapitał Ludzki	Mikroklimat Rynkowy	Mikroklimat Innowacyjność	Wskaźnik syntetyczny
Dolnośląskie	B	D	D	D
Kujawsko-Pomorskie	B	E	F	E
Lubelskie	B	F	E	F
Lubuskie	A	F	E	E
Łódzkie	A	E	E	E
Małopolskie	C	E	E	E
Mazowieckie	A	C	B	B
Opolskie	C	F	E	F
Podkarpackie	C	F	E	F
Podlaskie	B	F	E	F
Pomorskie	B	D	D	D
Śląskie	B	D	E	D
Świętokrzyskie	A	F	F	F
Warmińsko-Mazurskie	B	F	E	F

Wielkopolskie	A	E	E	E
Zachodniopomorskie	C	E	E	E

Źródło: opracowanie własne na podstawie obliczeń H. Godlewskiej-Majkowskiej i M. Czerneckiego, wykonanych w ramach realizacji badania statutowego: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów a lokalizacja przedsiębiorstwa w gospodarce globalnej* (zespół: dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska prof. SGH – kierownik badania, dr P. Bartoszczuk, dr P. Zarębski, mgr M. Typa, mgr M. Czernecki).

Tabela 3. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa lubelskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Zamość	0,357	A	A	A	A	A
Lublin	0,333	A	A	A	B	A
Chełm	0,317	A	A	A	C	A
Biała Podlaska	0,298	A	A	A	B	A
Powiat puławski	0,268	B	C	C	C	C
Powiat łęczyński	0,267	B	B	C	D	C

Źródło: jak do tab. 1.

Tabela 4. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa lubelskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Zamość (1)	0,277	A	A	A	A	A
Świdnik (1)	0,273	A	A	A	B	A
Lublin (1)	0,265	A	A	A	A	A
Chełm (1)	0,260	A	A	A	B	A
Puławy (1)	0,253	A	A	A	B	A
Kraśnik (1)	0,252	A	A	A	C	A
Lubartów (1)	0,250	A	A	A	C	A
Łuków (1)	0,245	A	A	A	C	A
Tomaszów Lubelski (1)	0,245	A	A	A	C	A
Łęczna (3)	0,244	A	A	A	C	A
Puchaczów (2)	0,235	A	A	A	B	B
Radzyń Podlaski (1)	0,234	A	A	A	B	A
Biała Podlaska (1)	0,233	A	A	A	B	A
Włodawa (1)	0,230	A	A	A	C	A
Biłgoraj (1)	0,227	A	A	A	D	A
Rejowiec Fabryczny (1)	0,226	A	A	A	D	A
Krasnystaw (1)	0,216	B	B	B	C	A
Międzyrzec Podlaski (1)	0,216	B	B	A	C	B
Wólka (2)	0,216	B	A	B	B	B
Stoczek Łukowski (1)	0,214	B	B	A	B	B
Poniatowa (3)	0,213	B	B	B	C	B
Hrubieszów (1)	0,211	B	B	B	C	B
Dęblin (1)	0,208	B	B	B	D	B
Janów Lubelski (3)	0,207	B	B	B	A	B

Terespol (1)	0,206	B	B	B	C	C
Lubartów (2)	0,205	B	B	B	B	C
Parczew (3)	0,198	B	B	B	C	C
Bełżyce (3)	0,196	C	C	C	D	C
Ryki (3)	0,196	C	C	B	C	C
Opole Lubelskie (3)	0,196	C	C	C	C	C
Potok Górny (2)	0,195	C	C	B	D	C
Kazimierz Dolny (3)	0,194	C	C	C	B	C
Jastków (2)	0,194	C	C	C	A	C
Kraśnik (2)	0,193	C	C	C	C	D
Krasnystaw (2)	0,193	C	C	C	C	D
Niemce (2)	0,192	C	C	C	C	C
Terespol (2)	0,191	C	C	C	D	D
Nałęczów (3)	0,190	C	C	C	B	B
Końskowola (2)	0,189	C	C	C	D	C
Ludwin (2)	0,189	C	C	C	D	D
Puławy (2)	0,188	C	C	C	C	D
Stężyca (2)	0,188	C	C	C	D	D
Krasnobród (3)	0,187	C	C	C	B	D
Józefów (3)	0,187	C	C	C	C	C
Łukowa (2)	0,185	C	C	C	D	D
Chełm (2)	0,185	C	C	C	B	D
Biłgoraj (2)	0,182	C	C	D	C	D
Kurów (2)	0,182	C	C	D	A	D
Strzyżewice (2)	0,182	C	C	C	C	C
Zwierzyniec (3)	0,181	C	C	C	B	D
Rejowiec (2)	0,181	C	C	C	D	D
Żyrzyn (2)	0,180	C	C	C	D	D
Konopnica (2)	0,180	C	C	D	C	C

Źródło: jak do tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2013).